

**Cofinanțat de
Uniunea Europeană**

Prevenirea neregulilor, măsuri și politică antifraudă

BH BN CJ MM SJ SM

www.regionordvest.ro | www.nord-vest.ro
Autoritatea de Management pentru Programul Regional Nord-Vest 2021-2027
Strada Donath nr.53A, Cluj-Napoca, Cluj, Cod poștal: 400293
Tel: 00-40-264-431550, E-mail: secretariat@nord-vest.ro

Materiale privind prevenirea neregulilor și a fraudelor publicate pe site-ul oficial al Agenției:

- Manualul Beneficiarului (atât istoricul cât și ultima variantă);
- Strategia Antifraudă-Măsurile și Politica antifraudă a Autorității de Management Programul Regional Nord Vest 2021-2027;
- Nereguli care afectează interesele financiare ale UE;
- Sisteme și indicatori de fraudă;
- Ghid pentru Beneficiarii proiectelor cu finanțare din fonduri europene structurale și de investiții în vederea prevenirii apariției neregulilor și fraudelor;

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

BH BN CJ MM SJ SM

www.regionordvest.ro | www.nord-vest.ro

Cei 4 Piloni ai Sistemului de Prevenire a Neregulilor:

- **Pilonul 1:** Asimilarea și aplicarea riguroasă a cadrului legislativ (respectarea normelor naționale și europene).
- **Pilonul 2:** Managementul eficient și controlul intern (implementarea unor proceduri clare și a unui sistem de control preventiv și de gestiune a riscurilor).
- **Pilonul 3:** Gestionarea și prevenirea conflictului de interese (evitarea oricăror legături care pot vicia procedurile de selecție sau evaluare).
- **Pilonul 4:** Transparență și legalitate în achizițiile publice (evitarea practicilor neconcurențiale, a divizării artificiale a contractelor și a specificațiilor restrictive).

Legislație UE:

- Tratatul de funcționare a Uniunii Europene – art.325;
- Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize;
- Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 septembrie 2024 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii (reformare);
- Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2988/95 al Consiliului din 18 decembrie 1995 privind protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene;
- Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE Text cu relevanță pentru SEE;
- COMUNICARE A COMISIEI - Orientări privind evitarea și gestionarea conflictelor de interese în temeiul Regulamentului financiar (2021/C 121/01);

Legislație națională:

- **Ordonanța de Urgență nr. 66 din 29 iunie 2011** privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora cu modificările și completările ulterioare;
- **Ordonanța de Urgență nr. 77 din 3 decembrie 2014** privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996 cu modificările și completările ulterioare;
- **Hotărârea nr. 875 din 31 august 2011** pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora cu modificările și completările ulterioare;
- **Hotărârea nr. 195 din 7 martie 2024** pentru modificarea și completarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 66/2011.
- **Hotărârea nr. 519/2014** privind stabilirea ratelor aferente reducerilor/ corecțiilor financiare aplicabile.

- CODUL PENAL din 17 iulie 2009 (Legea nr. 286/2009) actualizat.
- Legea nr. 161 din 19 aprilie 2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare;
- **Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare;**

Infrațiuni împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene

- Art.18 ^1 - Folosirea sau prezentarea de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete, dacă fapta are ca rezultat obținerea pe nedrept sau reținerea pe nedrept de fonduri ori active din bugetul Uniunii Europene sau bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi
- (2) Cu pedeapsa prevăzută la alin. (1) se sancționează omisiunea de a furniza, cu știință, datele cerute potrivit prevederilor legale pentru obținerea sau reținerea de fonduri ori active din bugetul Uniunii Europene sau bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, dacă fapta are ca rezultat obținerea pe nedrept sau reținerea pe nedrept a acestor fonduri ori active.
- (3) Dacă faptele prevăzute la alin. (1) și (2) au produs consecințe deosebit de grave, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu jumătate.

NEREGULA - art. 2 alin. 1 lit. a din O.U.G. nr. 66/2011

- **orice abatere de la legalitate, regularitate și conformitate** în raport cu dispozițiile naționale și/sau europene, precum și cu prevederile contractelor ori a altor angajamente legal încheiate în baza acestor dispoziții,
- ce rezultă **dintr-o acțiune sau inacțiune a beneficiarului ori a autorității** cu competențe în gestionarea fondurilor europene,
- care **a prejudiciat sau care poate prejudicia** bugetul Uniunii Europene/bugetele donatorilor publici internaționali și/sau fondurile publice naționale aferente acestora printr-o sumă plătită necuvenit

- **Legalitate** – respectarea dispozițiilor legale privitoare la realizarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor care le revin părților. (art. 7 din Codul de procedură civilă)
- **Regularitate** - caracteristica unei operațiuni de a respecta sub toate aspectele ansamblul principiilor și regulilor procedurale și metodologice care sunt aplicabile categoriei de operațiuni din care face parte. (art. 2 alin. 1 lit. v din Ordonanța nr. 119/1999 privind controlul intern/managerial și controlul financiar preventiv)
- **Conformitate** - caracteristica unei operațiuni, a unor acte sau fapte administrative produse în cadrul unei entități publice de a corespunde politicii asumate în mod expres în domeniul respectiv de către entitatea în cauză sau de către o autoritate superioară acesteia, potrivit legii. (art. 2 alin. 1 lit. a din Ordonanța nr. 119/1999 privind controlul intern/managerial și controlul financiar preventiv)

De ce discutăm despre nereguli?

- Protejarea intereselor financiare ale Uniunii Europene
- Responsabilitatea comună: autoritate – beneficiar – consultant
- Impactul neregulilor:
 - corecții financiare
 - recuperări de sume
 - suspendarea plăților/rezilierea contractului de finanțare
 - reputație autoritate/beneficiar

Aplicarea de corecții financiare

*Măsurile administrative luate de autoritățile competente în conformitate cu prevederile ordonanțe de urgență (OUG 66/2011) care constau în **excluderea de la finanțare din fonduri europene și/sau fonduri publice naționale aferente acestora a cheltuielilor pentru care a fost constatată o neregulă.***

Consecințe ale aplicării unei corecții financiare

*În cazul programelor cu finanțare europeană pentru care este folosit mecanismul recuperărilor, valoarea eligibilă a acordului/contractului/deciziei/ordinului de finanțare este **micșorată definitiv cu valoarea corecției financiare aplicate**, fără să existe posibilitatea înlocuirii de către beneficiar a cheltuielilor supuse corecției. (conf. art.23 din HG 875/2011)*

Pentru a evita aplicarea de corecții financiare/constatare cheltuieli neeligibile și reducerea valorii contractului de finanțare principala obligație a BENEFICIARULUI este respectarea **CONTRACTULUI DE FINANȚARE** asumat și a **CADRULUI LEGAL** privind implementarea tuturor activităților din cadrul proiectului.

Exemple de situații care impun aplicarea de măsuri administrative :

1. Beneficiarul a prezentat o situație ce nu corespunde realității

Finanțatorul poate demara controale pe teren pentru a se asigura de faptul că situația prezentată în planul de afaceri depus și în documentele ce îl însoțesc sunt conforme cu realitatea.

Prin urmare, atunci când în urma controalelor efectuate de AM sau la sesizarea altor instituții abilitate ale statului se constată că beneficiarii au făcut **declarații incomplete sau neconforme cu realitatea pentru a obține bani nerambursabili sau au schimbat destinația alocației financiare nerambursabile**, aceștia au obligația de a rambursa sumele primite, cu dobânzile aferente, calculate la data constatării.

2. Beneficiarul nu respectă condițiile privind conflictele de interese

Finanțatorul va refuza plata ajutorului financiar nerambursabil/solicita restituirea în situația identificării unor **legături de rudenie sau afini până la gradul II** inclusiv între structurile acționariatului beneficiarului și furnizorii acestuia.

3. Beneficiarul nu își respectă obligațiile asumate

Prin proiect, beneficiarul își asumă obligații nu doar pentru perioada de implementare, ci și pentru perioada de monitorizare.

Prin urmare, atunci când obligațiile asumate nu sunt respectate, finanțatorul va solicita rambursarea ajutorului nerambursabil plătit, stabilit ca impact financiar.

4. Bunurile/ Investiția nu sunt folosite în scopul declarat

Un alt motiv important pentru care contractul de finanțare poate fi reziliat, iar banii decontați pot fi restituiți este **utilizarea bunurilor achiziționate sau a investiției realizată prin implementarea proiectului în alte scopuri decât cele declarate.**

Există și alte situații în care beneficiarul restituie ajutorul nerambursabil, acestea fiind analizate în funcție de specificul fiecărui caz:

- Derulare proceduri de achiziții cu încălcarea prevederilor legale (transparență, tratament egal, criterii restrictive, *ofertantul câștigător cu care autoritatea contractantă a încheiat contractul de achiziție publică, în mai puțin de 12 luni de la încheierea contractului, l-a angajat pe expertul cooptat să evalueze ofertele, pentru a presta servicii vizate de contractul în cauză, etc..*) Modificări substanțiale ale contractelor atribuite;
- Depășiri de linii bugetare;
- Solicitare cheltuieli neeligibile;
- Neîndeplinire indicatori de realizare sau de rezultat.

FRAUDA:

(art. 2 alin. 1 lit. b din OUG nr. 66/2011)

Infracțiunea săvârșită în legătură cu obținerea ori utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, incriminată de Codul penal ori de alte legi speciale.

Este un **act intenționat** comis prin inducerea în eroare pentru a realiza un profit material. Include obținerea unor avantaje necuvenite din raportări frauduloase sau disimulări. Este pedepsită conform legii penale.

„Triunghiul Fraudei”

Motivația/Presiunea: Apare, de regulă, dintr-o necesitate financiară sau sub presiunea de a păstra un serviciu sau un statut.

Oportunitatea: Este creată de lipsa controalelor sau o activitate nesupravegheată. Aceasta poate fi cel mai ușor gestionată.

Justificarea: Decizia conștientă de a plasa necesitățile personale deasupra eticii profesionale.

SISTEME ȘI INDICATORI DE FRAUDĂ

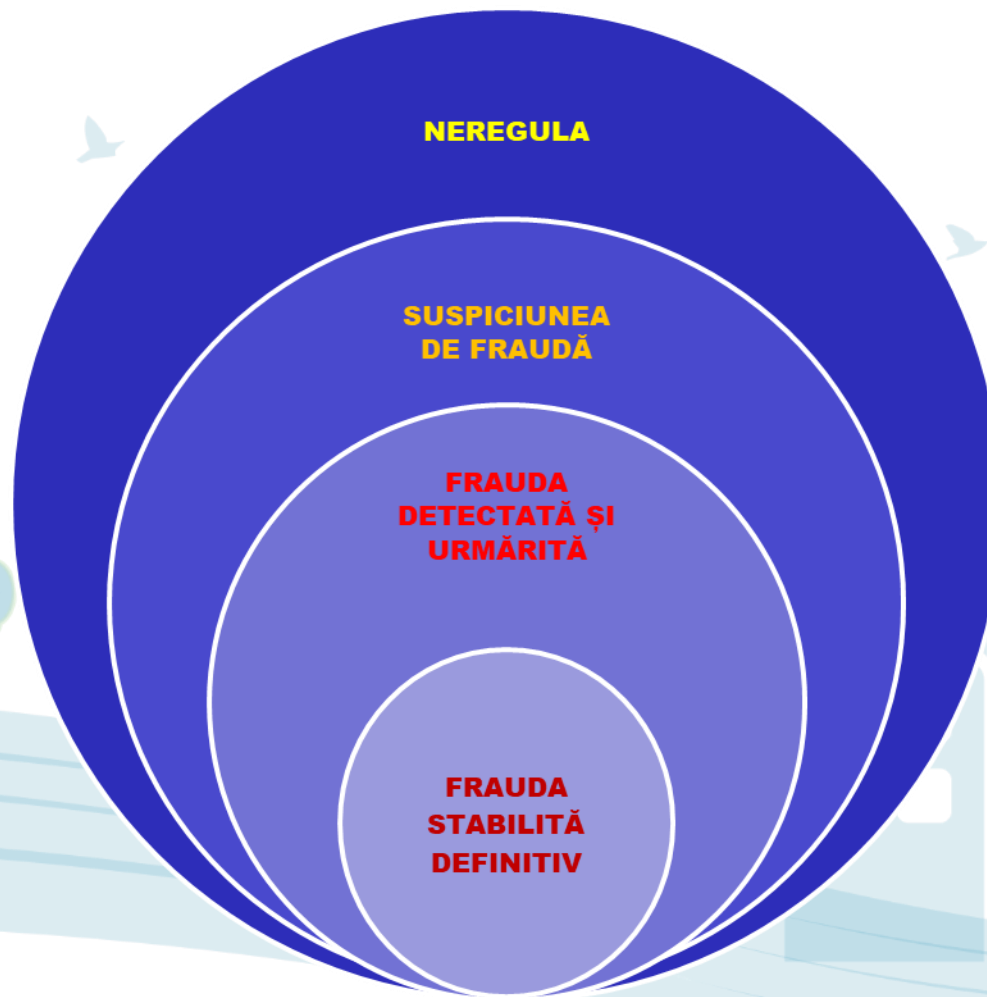
Anexa nr. 1 la Norma metodologică de aplicare a prevederilor OUG nr. 66/2011 - "Notă informativă privind indicatorii de fraudă pentru FEDR, FSE și FC" (COCOF 09/0003/00-RO).

INDICATORI DE FRAUDĂ – semnale de avertizare privind existența unor anomalii sau situații neobișnuite („red flags”);

INDICII DE FRAUDĂ – fapte, împrejurări și înscrisuri concrete care fundamentează o suspiciune de fraudă.

Există 16 sisteme de fraudare comune și recurente cu indicatorii aferenți în achiziții.

- **Fals:** documentul/declarația al cărui conținut real a fost modificat, prin alterare (ștergere/modificare) sau contrafacere (imitarea unui înscris autentic, o unei semnături) sau în al cărui conținut au fost menționate, cu prilejul întocmirii acestuia, date neconforme cu realitatea. *(ex. modificarea valorilor din facturi/situații de lucrări, elaborarea de diplome/atestare pentru cursuri neabsolvite, întocmirea de procese-verbale de recepție în care se menționează date nereale etc.)*
- **Inexact:** documentul/declarația autentic/ă (nu îndeplinește condițiile pentru a fi considerat fals), care datorită contextului/împrejurărilor în care a fost folosit, datelor pe care le conține li se dă o altă interpretare intenționat greșită, alta decât cea în dovedirea căreia a fost emis. *(ex. factura de cazare emisă de o unitate hotelieră ca urmare a unui sejur petrecut de o familie și care este depusă la decontare pentru a face dovada cazării unui grup de cursanți într-un proiect POCU; oferte asumate de emitent, dar întocmite de beneficiar, cu valori nejustificate; extrase de cont privind asigurarea contribuției proprii – caracter formal)*
- **Incomplet:** înscrisul care nu conține toate datele necesare interpretării corecte a realității la care se referă și care, din această cauză, produce efecte juridice contrare celor pe care le-ar fi generat dacă ar fi fost cunoscute datele/informațiile lipsă. *(ex. contracte în care nu se completează calitatea la care trebuie realizate lucrările)*

BH BN CJ MM SJ SM

www.regionordvest.ro | www.nord-vest.ro

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Exemple de suspiciuni de **fraudă** identificate de către **DLAF**:

- echipamente asemănătoare până la identitate în două proiecte diferite – facturi/certificate de conformitate cu ștersături, procese – verbale de recepție din aceeași dată – **suspiciune de documente false și decontare a aceluiași echipament în două proiecte distincte;**
- lipsa elementelor de identificare ale unor echipamente (marca producătorului, seria) – documentație de achiziție trucată, facturi false, documente de recepție false – **suspiciune de achiziționare a unui echipament second – hand.**

Alte exemple constatate în practică :

1. Beneficiarul a solicitat la plată și i s-au decontat articole aferente contractului de lucrări, care în realitate nu au fost puse în operă. Astfel, nu au putut fi transmise pentru verificare certificate sau documente de testare ori inspecție.
2. S-au constatat diferențe între materialele din care erau confecționate articolele solicitate la decontare (și ofertate de constructor) și cele găsite efectiv pe teren. Reprezentatul executantului a motivat prin faptul că respectivele materiale nu se mai găsesc în piață. Pentru aceste diferențe, beneficiarul nu a prezentat documente justificative (note de constatare, dispoziții de șantier, NR-NCS etc.) la momentul decontării.
3. Un contractant a prezentat cu bună știință facturi false, duble sau cu prețuri excesive, acționând pe cont propriu sau în cooperare cu angajați responsabili cu procesul de contractare, în urma coruperii acestora.

Obligațiile ale Beneficiarilor de fonduri europene pentru prevenirea neregulilor/fraudelor

- Elaborarea și aplicarea de proceduri de management și control intern pentru a asigura corectitudinea acordării și utilizării fondurilor.
- Raportarea obligatorie a neregulilor identificate intern, în maxim 5 zile lucrătoare de la constatare.
- Organizarea activității de identificare și gestionare a riscurilor.
- Obligația de a se abține de la a lua măsuri care pot genera un conflict între interesele proprii și interesele financiare ale Uniunii Europene.
- Obligația de a lua toate măsurile necesare pentru a evita situațiile de natură să determine apariția unui conflict de interese.

NU ORICE NEREGULĂ INTENȚIONATĂ REPREZINTĂ O FRAUDĂ

Dacă documentul depus nu conduce în mod nemijlocit la obținerea pe nedrept de fonduri UE, iar intenția făptuitorului nu este cea de a induce în eroare finanțatorul în vederea acordării respectivelor fonduri, nu vom avea fraudă conform Legii nr. 78/2000.

Exemple :

- Beneficiarul solicită la rambursare cheltuieli realizate, care nu sunt considerate eligibile prin proiect, dar pentru care pune la dispoziția AM documentele necesare pentru a constata acest aspect (neeligibilitatea).

Astfel, într-un proiect în care era eligibilă doar achiziția de calculatoare, beneficiarul depune la rambursare o factură în care se menționa „echipamente conform contract”, dar care avea o anexă din care rezulta că pe lângă calculatoare au fost achiziționate și imprimante, care nu erau incluse în cererea de finanțare. Avem de-a face cu o neregulă, prin solicitarea la plată a unor cheltuieli neeligibile, însă nu ne aflăm în prezența unei fraude, deoarece beneficiarul a prezentat AM anexa facturii, astfel încât finanțatorul să poată verifica eligibilitatea cheltuielilor cerute la rambursare.

- ***Politica Antifraudă- Principiul „Toleranță Zero” :***

- Instituțiile, respectiv beneficiarii trebuie să demonstreze angajament pentru toleranța zero față de fraudă. Aplicarea de măsuri proactive și proporționale antifraudă, raportat la analiza riscurilor. Transmiterea imediată a cazurilor către autoritățile competente pentru anchetare descurajează comportamentele viitoare.

- ***Dezvoltarea Culturii de Integritate Instituțională:***

- Promovarea principiilor de conduită etică și a valorilor corecte.
- Educarea continuă a personalului implicat în achiziții și management cu privire la indicatorii de fraudă.
- Aderarea la principiul conform căruia funcționarilor le este interzis să accepte sau să solicite avantaje (integritate morală).

Rolul Sistemului de Control Intern

Cel mai bun instrument de prevenire (pentru a bloca "Oportunitatea") este un sistem solid de control intern.

Separarea clară a funcțiilor („Principiul celor 4 ochi”) previne deciziile unilaterale netransparente.

Controlul asigură verificarea administrativă, la fața locului și trasabilitatea documentelor financiare.

Gestionarea proactivă a riscurilor

(Evaluare Ex-Ante) Evaluarea riscurilor aferente procedurilor și implementarea măsurilor de control înainte de apariția prejudiciilor.

Minimizarea numărului de nereguli previne dezangajarea fondurilor sau suspendarea contractelor. Un management corect aplicat protejează reputația beneficiarilor împotriva suspiciunilor de corupție.

Ramona-Ioana Popa, Ofițer Nereguli

Vă mulțumim!

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

BH BN CJ MM SJ SM

www.regionordvest.ro | www.nord-vest.ro

Q&A

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

BH BN CJ MM SJ SM

www.regionordvest.ro | www.nord-vest.ro

Date de contact

Email: comunicare@nord-vest.ro

Telefon: 0264431550

**Cofinanțat de
Uniunea Europeană**

BH BN CJ MM SJ SM

www.regionordvest.ro | www.nord-vest.ro